

İSLÂM TARİHİNDEN YAPRAKLAR (42) : TAHKÎM OLAYI

(...dünden devam)

Tahkîm Olayının şer'î delili

Yüce Allah buyurmuştur: *"Eğer inananlardan iki grup vuruşurlarsa onların arasını düzeltin; şâyet biri ötekine saldırırsa Allah'ın buyruğuna dönün-ceye kadar saldıran tarafla vuru-şun. (Allah'ın buyruğuna) Dönerse artık adâletle onların arasını düzeltin ve dâimâ âdil olun. Çünkü Allah, adâlet ya-panları sever. Muhakkak mü'minler kardeşirler. Kardeşlerinizin arasını düzel-tin ve Allah-'tan korkun ki size rahmet edilsin."* (Hucurat: 9-10)

Âyetlerin hükmüne göre iki Müslüman grup veya toplum arasında anlaşmazlık ve kavga çıkarsa diğer Müslümanların seyirci kalmayıp onları uzlaştırmaya çalışmaları; bir taraf hakkı kabule yanaşmaz da öteki tarafa saldırmaya devam ederse bütün Müslümanların, kuvvet kullanarak saldırganı hak çizgisine getirmeğe ve iki tarafı uzlaş-tırıp aralarında adâletle barış kurmaya çalışmaları gerekir.

Kavga eden taraflar bir devlet içinde iki âile, iki aşiret, kabile, iki kent olabildiği gibi, iki bağımsız devlet de olabilir. Bir devlet içinde çıkan olaylarda devlet olayı önler. Fakat devlet müdahale edinceye kadar diğer Müslümanların olayı yatıştırmağa, saldırganı mâni olmağa çalışmaları gerekir. Şayet olay iki devlet arasında ise Müslüman devletler topluluğu, meselâ İslâm Konferansı üyeleri, müştereken bun-ların arasını bulmağa çalışırlar. Ama bir taraf Allah'ın hükmünü dinle-miyor, karşı tarafa haksız yere saldırıyorsa o zaman Müslüman devlet-lerin, hep beraber o saldırganla savaşıp onu doğru yola getirmeleri gerekir.

Hâsılı Tahkîm olayı, Alî ile Muaviye arasındaki ihtilâfı çözümlenmek amacıyla yapılmıştı. □ alîfe'yi hal'etmek amacıyla değil. Ebubekr Muham-med bn Hatîbel-Eş'arî el-Bâkılânî şöyle demiş:

"Hakemler kesinlikle Hz. Alî'nin hal' edilmesinde söz birliği etmediler. Böyle bir karar vermiş olsalardı bile, Kitap ve Sünnette hal'i gerektiren bir sebep bulunmadıkça □ alîfe hal'edilmiş olmazdı. Hz. Alî aleyhisselâm'ın hakemlere verdiği yazıda, Fatihâsından ta sonuna dek Kitabın

bütün hükümlerine bağılı kalacaklarını, bir tarafı kayırmayacak-larını, herhangi bir tarafa yaltaklanmayacaklarını kesin olarak şart koş-muş ve bu konuda hakemlerden sağlam söz almıştı. Şayet onlar Allah'ın Kitabının sınırlarını geçmiş olsalardı verdikleri hükmün bir değeri ol-mazdı. Kitap ve Sünnet, Hz. Alî'nin imamlığını ispat ediyor, onu tebcil ediyor, övüyor. Onun sadakatini, adaletini, İslâm'daki önceliğini (ilk Müslüman oldu-ğunu), İslâm uğrunda merdane çarpıştığını ve Mürsellerin Efendisine ak-rabalığını, ilim, ma'rifet ve hikmette büyük pay sahibi ol-ması yanında vakur, halîm, ilâfet yükünü kaldırabilecek gerçek İmam oldu-ğunu vurguluyor." (A'lâmu'n-Nasri'l-Mubîn fî'l-Mufâdaleti beyne Ehli's-Sıffîn, s. 177)

(devamı yarın..)